

650 SAYILI KHK

Nedir ?
Neler getiriyor ?
Ne yapmalı ?

ATO Hukuk Bürosu

Kanun Hükmünde Kararname (KHK) NEDİR ?

- Modern devlet yapısı “güçler ayrılığı” ilkesine dayanır. Buna göre; “yürütme”, “yasama” ve “yargı” organları, ayrı/bağımsız erkler olarak devlet iktidarını kullanır.
- Yasama yetkisi; en genel ifadesi ile “kanun koymak, değiştirmek, kaldırmak” yetkisidir.
- Yasama yetkisi, “*Türk milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisi’nindir. Bu yetki devredilemez*” (Anayasa m. 7)

Kanun Hükmünde Kararname (KHK) NEDİR ?

- Yasama yetkisinin, yürütme organı (bakanlar kurulu) tarafından kullanımına dair istisnai bir kurum ise; KHK dir.
- KHK; kural olarak acil ve önemli durumlarda yürütme erkinin kanun hükmünde düzenleme yapma olanağı elde ettiği bir yürütme işlemidir.
- Anayasa'nın 91 inci maddesi uyarınca TBMM tarafından Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarma yetkisi verilebilmektedir.

Kanun Hükmünde Kararname (KHK) NEDİR ?

- Hukuk sistemimize, 12 Mart darbesi sonrası, 1971 Anayasa değişikliği ile girmiştir.
- Otoriter yönetim anlayışının ve “*ferman padişahındır*” kültürünün bir ürünü olarak görülmüş, sürekli eleştirilmiştir.
- Ancak, bu güne değin hemen hemen bütün iktidarlar tarafından kullanılmıştır.

Hekimlerimiz adına soruyoruz;

- “Tamgün” konusunda şimdi neden bir “kanun”a değil de “KHK”ya gerek duyulmuştur ?
- Neden, yalnızca acil ve önemli durumlarda başvurulması gereken, her koşulda istisnai ve anti-demokratik bulunan KHK mekanizması işletilmiştir ?
- Üstelik, neden bir başka alanı (adalet teşkilatı) düzenleyen KHK metni içine “tamgün” hükümleri aceleyle sokulmuştur ?

Hekimlerimiz adına soruyoruz;

- TBMM, görevini yapamaz, kanun çıkaramaz durumda mıdır ? Olağan yasama faaliyeti tıkanmış mıdır ?
- Savaş, seferberlik ya da olağanüstü hal gerekleri mi söz konusudur ?
- Yoksa, olağan bir yasama sürecinde (yeni bir kanun tasarının meclise sunumu, kamuoyunda tartışılması, komisyon görüşmeleri, genel kurul görüşmeleri, Cumhurbaşkanlığı onayı vb.) hekimlerin ve meslek örgütlerinin gücünden ve müdahalesinden mi korkulmuştur ?

650 Sayılı KHK, NE GETİRİYOR ?

- Anayasa Mahkemesi ve idari yargı organlarının bilinen kararları sonucunda, 5947 Sayılı “Tamgün Yasası”nda (hekimler lehine) oluşan boşlukları yeniden dolduruyor.
- Bir anlamda, söz konusu yargı kararlarını (ve yargıyı) by-pas ediyor ! Yani siyasi iktidar, yargı kararlarını tanımadığını ilan ediyor !

650 Sayılı KHK, NE GETİRİYOR ?

- Kamuda (kamu sağlık kuruluşlarında) 657 Sayılı Devlet Memurları Yasası'na tabi olarak görev yapan hekimlerin, mesleklerini ayrıca icra etme hakkını kesin olarak yasaklıyor.
- Bu amaçla; 657 Sayılı Yasa ve 1219 Sayılı Yasa'da yeni düzenlemeler yapıyor.

650 Sayılı KHK, NE GETİRİYOR ?

■ 657 Sayılı Devlet Memurları Yasası m. 28'e eklenen hüküm;

“ *Memurlar, mesleki faaliyette veya serbest meslek icrasında bulunmak üzere ofis, büro, muayenehane ve benzeri yerler açamaz; gerçek kişilere, özel hukuk tüzel kişilerine ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait herhangi bir işyerinde veya vakıf üniversitelerinde çalışamaz ”*

650 Sayılı KHK, NE GETİRİYOR ?

- Hatta; “insani ve sosyal amaçlı gönüllü çalışmalar” dahi artık “*kurumundan izin almak*” koşuluna bağlı kılınıyor !
- Meslek kuruluşlarında *yönetim, denetim ve disiplin kurulu* üyelikleri dışındaki çalışmalar dahi fiilen yasaklanıyor !

650 Sayılı KHK, NE GETİRİYOR ?

- 1219 Sayılı Yasa'nın 12 nci maddesine de,
-Anayasa Mahkemesi kararı ile oluşan boşluğu
gidermek adına- 657 Sayılı Yasa'nın değiştirilen
söz konusu 28 nci maddesi, şimdi yeni bir
kural/engel olarak monte ediliyor !

650 Sayılı KHK, NE GETİRİYOR ?

- Üniversitelerde (2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'na tabi) çalışan öğretim üyesi hekimlerin; mesai saatleri dışında mesleklerini ayrıca icra etme hakkını, yüksek öğretim kurumunda “yalnızca eğitim ve araştırma faaliyetinde bulunmak ve döner sermaye geliri elde edilen hizmetlerde çalışmamak” koşuluna bağlı kılıyor.

650 Sayılı KHK, NE GETİRİYOR ?

- Bu amaçla; 2547 Sayılı Yasa'da da değişikliğe gidiyor.
- Mesleğini ayrıca icra eden öğretim üyesi hekimlerin; rektör, dekan, müdür, bölüm başkanı, anabilim dalı başkanı, başhekim olma hakkını da engelliyor.
- Geçici bir madde ile, yükseköğretim kurumları dışında meslek icra etmek isteyen hekimlere 2 yıla kadar ücretsiz izin hakkı veriyor.

650 Sayılı KHK, NE GETİRİYOR ?

- Son olarak;, 926 Sayılı TSK Personel Kanunu ve 2955 Sayılı GATA Kanunu'nda değişikliklere giderek, aynı yasak ve koşulları askeri hekimler için de yürürlüğe koyuyor.

650 Sayılı KHK, NE GETİRİYOR ?

- Ancak; bu yeni düzenlemelerin yürürlük tarihini, KHK'nın Resmi Gazete'de yayım tarihi (26.08.2011) olarak öngördüğü gibi; her hangi bir uyum/geçiş hükmü ise içermiyor !
- Bu nedenle, binlerce hekim bir anda “*yasadışı çalışan*” konumuna sokulmuş oluyor !

NE YAPMALI ?

- **Soru;** Bütün görünen çarpıklıklarına, hukuksuzluklarına rağmen, 650 Sayılı KHK bağlayıcı mıdır ? Uymak zorunda mıyız ?
- **Yanıt;** Hukuk aleminden silinmediği sürece ne yazık ki bağlayıcıdır ve hekimlerimiz, bu KHK hükümlerine uymak, gereğini yerine getirmek durumundadırlar.

NE YAPMALI ?

- **Soru;** Peki uymazsak ? Örneğin muayenehanemizi kapatmazsak ?
- **Yanıt;** 657 Sayılı Yasa'ya tabi hekimler hakkında, bu yasanın –KHK ile değişen- hükümlerine aykırılıktan disiplin cezası verilebilir, ayrıca muayenehane idare tarafından bir fiil kapatılabilir. Sözü edilen disiplin cezasının, 657 Sayılı Yasa m. 125/D-h de yer alan “*kademe ilerlemesinin durdurulması*” olması beklenir.

NE YAPMALI ?

- **Soru;** Peki uymazsak ?
- **Yanıt;** 2547 Sayılı Yasa'ya tabi olan öğretim üyesi hekimler de, öncelikle tıp fakültelerindeki görev kapsamlarına ve çalışmalarına dair sınırlayıcı tasarruflarla karşılaşabilirler. Aynı zamanda –elde edilen yargı kazanımları şimdi yok sayılarak- döner sermaye gelirlerinden mahrum bırakılabilirler.

NE YAPMALI ?

- **Soru;** Peki, 650 Sayılı KHK'nin hukuk aleminden silinmesi mümkün mü ?
- **Yanıt;** Evet. Ancak bunun için iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi önüne taşınması, yani hakkında -5947 Sayılı *Tamgün Yasası'nda olduğu gibi*- Anayasa Mahkemesi'ne bir iptal davası açılması gerekiyor.

NE YAPMALI ?

- **Soru;** Bu davayı kim açacak ? Bu dava açılacak mı ? Ne zaman ?
- **Yanıt;** Bir kanun veya KHK'nın iptali için Anayasa Mahkemesi'ne doğrudan dava açma hakkı iktidar ve anamuhalefet partisi ile 110 milletvekiline ait bir haktır (Anayasa m. 150). Dava açma süresi ise 60 gündür. Bu konuda TTB, gerekli bilgilendirme ve istemi, CHP'ye iletmiş bulunmaktadır.

NE YAPMALI ?

- **Soru;** Bu davanın sonucu ne olabilir ?
- **Yanıt;** Anayasa Mahkemesi'nin 650 Sayılı KHK'nın bir kısım hükmü hakkında iptal kararı vermesi beklenir. Çünkü Yüksek Mahkeme, 5947 Sayılı Tamgün Yasası'nı kısmen iptal ederken, bu konuda bir görüş oluşturmuş bulunmaktadır. (16.07.2010 tarih ve 2010/29 E. 2010/90 K. sayılı kısmi iptal kararı)

NE YAPMALI ?

- **Soru;** Anayasa Mahkemesi'nin görüşü nedir ?
- **Yanıt;** “... *hekimlik, Anayasa'nın 17. maddesinde yer alan ve bireyin en önemli hakkı olan yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı ile doğrudan ilgili bir meslektir. Kişilerin maddi ve manevi varlıklarını geliştirebilmelerinin, mutlu ve huzurlu olabilmelerinin başlıca şartı, ihtiyaç duydukları anda sağlık hizmetlerine ulaşp, bu hizmetlerden yararlanabilmeleridir ...*

NE YAPMALI ?

- *... Devlet için bir görev ve kişiler için de bir hak olan bu amacın gerçekleştirilmesine, bu haktan yararlanmayı zorlaştırıcı ya da zayıflatıcı düzenlemeler, Anayasa'ya aykırı düşer. Sağlık hizmeti doğrudan yaşam hakkı ile ilgili olması nedeniyle diğer kamu hizmetlerinden farklıdır. Sağlık hizmetinin temel hedefi olan insan sağlığı, mahiyeti itibariyle ertelenemez ve ikame edilemez bir özelliğe sahiptir. İnsanın en temel hakkı olan sağlıklı yaşam hakkı ile bu yaşamın sürdürülmesindeki yeri tartışmasız ...*

NE YAPMALI ?

- *... olan hekimin statüsünün de bu çerçevede değerlendirilerek diğer kamu görevlileri ile bu yönden farklılığının gözetilmesi gerekir.*

Ayrıca bazı dallarda uzman olan hekimlerin sayıca az olması ve kamunun yanında özel sağlık kuruluşlarının da bu dallarda uzman hekimlere ihtiyaç duyması, bu hekimlerin mesleğini mesai saatleriyle sınırlı olmaksızın yaygın bir şekilde icra etmelerini gerekli kılabilir

...

NE YAPMALI ?

- *... Hekimlerin insan sağlığının gelişmesi ve yaşam haklarının korunması ile doğrudan ilgili olan bu konuları dikkate alınmaksızın çalışma koşullarının kuralda (tamgün yasası) belirtildiği şekilde sınırlandırılması bireylerin yaşam hakkını zedeleyici nitelik taşımaktadır.*

İptal konusu ibarede, tabiplerin, diş tabiplerinin ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanların, maddenin ikinci fıkrasında yer verilen bentlerden yalnız birinde yer alan kurumlarda ...

NE YAPMALI ?

- *... mesleklerini icra edebilecekleri belirtilerek, her hangi bir istisnaya yer verilmeksizin düzenleme yapılmasının, Anayasa'da güvence altına alınan yaşam hakkı ile herkesin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesi ilkesine aykırılık oluşturduğu sonucuna varılmıştır.”*

(Anayasa Mahkemesi, 16.07.2010 tarih ve 2010/29 E. 2010/90 K. sayılı kısmi iptal kararı)

NE YAPMALI ?

■ Bir çekince olarak;

Anayasa Mahkemesi'nin aktarılan kararı sonrası, referanduma sunulan ve kabul edilen Anayasa değişiklik paketi ile Yüksek Mahkemenin üye yapısı ve sayısında değişiklikler olmuştur.

NE YAPMALI ?

- **Soru;** Doğrudan biz hekimler veya TTB/tabip odaları Anayasa Mahkemesi'ne iptal davası açamaz mı ?
- **Yanıt;** Ne yazık ki hayır. Mevcut hukuk sistemimizde bu konuda Anayasa Mahkemesi'ne bizim doğrudan iptal davası açma hakkımız bulunmamaktadır. Ancak, bir idari işleme/eyleme karşı idari yargıda açılacak dava üzerinden dolaylı başvuru mümkündür. (Anayasa m. 152)

NE YAPMALI ?

- **Soru;** Biz hekimler, Anayasa Mahkemesi'ne dolaylı başvuru yolunu tercih ettiğimizde, hukuki katkıyı nasıl alacağız ?
- **Yanıt;** Haklarında tesis edilen somut idari işleme karşı (ör. Muayenehane ruhsat iptali vb.) açacakları bireysel dava ile 650 Sayılı KHK'yi Anayasa Mahkemesi'ne taşımayı arzu eden hekimlerimize, odamız hukuk bürosu hukuki destek sunacaktır. Bu konuda örnek dava dilekçesi hazırlığına başlanmıştır.

NE YAPMALI ?

- **Soru;** Tarafımıza KHK konusunda idari makamlar tarafından yazılı ihtar ve bildirimler yapıldığında ne yapmalıyız ?
- **Yanıt;** Öncelikle bu yazıları tebliğ alınırken, hekimlerimizin bir şerh kaydı düşerek tebliğ almasını önermekteyiz. Yazıları, fiilen tebliğ etmekten/almaktan kaçınılmasının ise, hukuki bir fayda sağlamayacağını da bilginize sunmak isteriz.

NE YAPMALI ?

■ Şerh kaydı;

“Bu yazınıza dayanak oluşturan KHK’yi hukuka aykırı bulduğum ve hekimlere çalışma yasakları getiren düzenlemelerin hukukiliği konusunda yargı organları nezdinde süreçler devam ettiği için, işleminiz nedeniyle uğrayacağım her türlü zarar ve kaybımı talep ve tazmin etme hakkım ile her türlü yasal haklarımı saklı tutarak imza ederim”

NE YAPMALI ?

- **Soru;** Yargı süreçleri sonlanana kadar muayenehaneleri kapatmamız istendiğinde ne yapmalıyız ?
- **Yanıt;** Hukuki varlığı sürdüğü müddetçe 650 Sayılı KHK bağlayıcıdır. Ancak muayenehanenin kapatılması ve hekimin bu alandaki mesleki çalışmasına nihai olarak son vermesi, bir iki günde sonlandırılabilcek bir süreç de değildir. 650 Sayılı KHK de bir geçiş/uyum hükmü yer almamasının bedelini, hekimlerimiz ve hastaları ödememelidir.

NE YAPMALI ?

Bir muayenehanenin kapatılması;

- Hekimin hastalarına yönelik kamusal yükümlülükleri,
 - Hekimin –varsa- yanında çalışanlara ve maddi ilişki içinde bulunduğu diğer kişilere (ör. sekreteri, mülk sahibi gibi) yönelik yükümlülükleri,
 - Hekimin devlete yönelik (ör. Maliye vb.) yükümlülükleri,
- açısından, bir dizi iş ve işlem ile makul bir sürecin tüketilmesini zorunlu kılmaktadır.

NE YAPMALI ?

■ Bu nedenle;

Bakanlık (il sağlık müdürlükleri) tarafından 650 Sayılı KHK'nın uygulamaya geçirilmesinde hekimlere makul bir süre ve seçim hakkı tanınması, hakkaniyet ve mantık gereğidir.

Bu amaçla, hukuk b romuz tarafından hazırlanan emsal dilekçelerin, anılan gereğe işaret etmesi ve makul bir süre elde edilmesi açısından resmi makamlara sunulmasını önermekteyiz.

NE YAPMALI ?

- Ancak, bu karşı yazılı bildirimlerin bu gün için muayenehanedeki faaliyetin bir süre daha devamı yolunda haklı ve hukuki bir dayanak oluşturmayacağını, asıl olarak tasfiye/kapatma işlemlerine yönelik bir süre kazanımını amaçladığını da, bilgi ve takdirinize sunmak isteriz.

NE YAPMALI ?

- Özellikle bazı illerde yaşama geçirildiği öğrenilen “muayenehane mühürleme” uygulamalarına karşı, etkin bir karşı tutum alınacaktır. Çünkü; hukuk ilkeleri ötesinde mantık gereği, “kapısı mühürlenene” bir muayenehanenin tasfiyesi, olanaklı değildir !!!

Diğer olası sorun başlıklarını ve çözüm yollarını
birlikte tartışmak dileğiyle,
Saygılarımızla ...

ATO HUKUK BÜROSU